

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН В МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ

Матеріали
Х Міжрегіональної науково-методичної
інтернет-конференції

5–6 грудня

Харків — 2017

УДК 61:57(07.07)(063)
Ф79

Редакційна колегія: проф. М'ясоєдов В. В.
проф. Кнігавко В. Г.
проф. Сирова Г. О.
проф. Зайцева О.В.
доц. Фоміна Л. В.
доц. Краснікова С. О.
ст. викл. Садовниченко Ю. О.
доц. Батюк Л.В.
ас. Морозова О.М.

Ф79 Сучасні концепції викладання природничих дисциплін в медичних освітніх закладах (біологія, фізика, хімія, педагогіка, психологія):
Матеріали X Міжрегіональної науково-методичної інтернет-конференції, 5–6 грудня 2017 р. — Харків : МіФ, 2017. — 241 с.

відкриття реабілітаційних центрів. Їх потрібно адаптувати до самостійності та подальшого повноцінного життя, щоб люди з обмеженими можливостями навчалися та працювали спільно зі звичайними людьми. Їм так необхідне розуміння та підтримка у складних життєвих ситуаціях. Усе це прояви душевної краси та сили, складові істинних людських та гармонійних взаємин, показники високого рівня особистісного розвитку, які мають бути «закладені» в студентські роки, оскільки в процесі виховання та навчання формується особистість.

Література

1. Конституція України [Текст] : офіц. текст : [прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. із змінами, внесеними Законом України від 8 грудня 2004 р. : станом на 1 січня 2006 р.]. – К. : Мін-во Юстиції України, 2006. – 124 с.
2. Мельникова І. М. Генеральна Асамблея ООН // Енциклопедія історії України: у 10т. / редкол. : В. А. Смолій (голова) та ін.; Інститут історії України НАН України.– К.: Наук. думка, 2004. – Т. 2 : Г–Д.– С.73.
3. Основи фізичної реабілітації: Навчальний посібник / За заг. ред. Л.О.Вакуленко, В. В. Клапчука. – Тернопіль: ТНПУ, 2010. – 234 с.

УДК 37.0:378

П.А. Козуб, С.М. Козуб

КЗ «Харківська обласна МАН»

м. Харків

СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ГОЛОВНА ПЕРЕДУМОВА ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ В ОСВІТІ

pkozub@pkozub.com

Компетентнісний підхід до навчання в останні роки став одним із модних трендів у освітньому процесі [1]. Використання цього слова майже гарантує підтримку з боку керівництва, підвищує шанси на публікацію, робить звичайного педагога педагогом-новатором. У той же час радикальних змін у освіті не відбувається [2].

Як і у попередні роки, випускники навчальних закладів (всіх форм навчання) відзначають низький рівень підготовки до реальної практичної діяльності, а нові навчальні програми відрізняються від старих в основному за рахунок введення «новітніх» педагогічних методів – ігрових, інформаційних, комунікаційних, інтерактивних, психологічних та ін.

Зміни цієї ситуації можливі тільки за умов зміни самої суті освітнього процесу які впливають із суті компетентнісного підходу – формування спроможності до використання набутих знань у реальній практичній діяльності.

Це означає необхідність ЯВНОГО розподілу знань на знання предмету діяльності та знань щодо його використання на практиці.

Слід відзначити, що саме відокремлення методик використання отриманих знань, а не вдосконалення методик засвоєння знань та навичок робить людину компетентною в тій чи іншій галузі діяльності. Так знання щодо професії є майже однакові для однієї галузі, але значно відрізняються від виду професійної діяльності.

Так наприклад, наукова діяльність за організацією часу, використання матеріалів, методами роботи значно відрізняється від освітньої діяльності або виробничої. Саме тому знання отриманні у період навчання дуже часто здаються непотрібними при самостійному виконанні виробничих завдань.

У той же час аналіз реальних випадків вказує на те, що проблема є не в надлишковості професійних знань у випускників, а в недостатності або невідповідності структури знань щодо їх застосування.

Тому зміни освітнього процесу повинні стосуватись в першу чергу змін структури знань, причому одним із важливих змін повинно стати виокремлення предметів щодо практичного застосування професійних навичок у різних видах діяльності.

Кожен вид діяльності має тільки йому притаманні методи, знання яких робить спеціаліста успішним, але при переході до іншого виду діяльності у рамках тієї-ж професії вони стають менш корисним, а іноді навіть заважають. У той же час, такі методи є близькі для спеціалістів різного професійного профілю але однакового виду діяльності.

Для спеціалізації в науковій діяльності дуже важливо знати загальні принципи управління науковими проектами, більш детально потрібно знати методи досліджень, обробки даних, узагальнення наукових результатів, математику. Особливу увагу для цих спеціалістів необхідно приділяти навичкам оцінки наукових проектів, вмінню представляти їх іншим.

Для спеціалізації в освітній діяльності необхідні системні та глибокі знання щодо свого предмету викладання, додаткові знання в педагогічній сфері, комунікації та пошуку інформації, бути постійно інформованим щодо останніх досягнень у своїй галузі викладання, оскільки їх роль є організація ефективного процесу доставки знань до учнів.

Спеціалісти у виробничій сфері також повинні знати галузеві знання, але при цьому вони повинні більш ґрунтовно знати особливості професійної діяльності, мати навички в цій сфері, знати конкретні деталі обладнання, можливі негативні події у виробництві.

Особливу підготовку повинні мати представники управління. Їх завданням є ефективна організація інформаційних потоків, комунікація між членами колективу, та зовнішнім середовищем. Тому вони повинні мати досить потужну підготовку у питаннях психології, інформатики, комунікації, управління, маркетингу. Але при цьому такі знання також є доповненням до системи професійних знань у своїй галузі.

Спеціалісти у сфері проектування та впровадження нових технологій повинні знати більш докладно комп'ютерні технології проектування, бути ознайомлені з технічним питаннями, та питаннями законодавства та документообігу, але ці знання також будуть даремні без системи загальних галузевих знань.

Спеціалісти з питань комунікації повинні знати не тільки вузькоспеціалізовані питання, але й вміти донести їх до партнерів, постійно відслідковувати зміни в їх становищі та настроях. Для цього вони повинні отримувати знань щодо психології комунікації, засобів зв'язку та передачі інформації.

Спеціалісти в галузі інформації повинні вміти ефективно відшукувати нову інформацію, необхідну для підвищення ефективності всіх інших спеціалістів. Для цього вони повинні знати основи теорії інформації, вміти аналізувати та узагальнювати інформацію, видобувати нову інформацію з величезного інформаційного потоку.

Таким чином, тільки відокремлення спільних для галузі (базові наукові знання, вузькопрофесійні знання, ситуаційні (контекстні) знання) та спільних для різних видів діяльності (комунікаційні знання, управлінські знання, контекстні знання) знань дасть можливість провести реальні зміни в освітньому процесі, наблизить його до саме того нині модного компетентнісного підходу.

Слід відзначити, що зміни у структурі знань повинні бути відображені у змінах до методики викладання.

При традиційній системі навчання знання для спільних видів діяльності даються всім спеціалістам в однаковій мірі, тому виникає закономірна невідповідність кількості необхідних знань саме з цього набору у випускників вишів. Для більшості учнів, поглибленні знання з іншого виду діяльності виглядають як надлишкові, що знижує загальну мотивацію до навчання. У той же час, вони отримують менше знань необхідних при роботі в обраному виді діяльності. Додатковим негативним ефектом таких спільних навчань є загальне зниження ефективності навчання, оскільки рівень подачі матеріалу визначається рівнем знань найменш розвинутих учнів.

Одним з виходів з цієї ситуації є проведення селективних занять з більш поглибленою подачею матеріалу щодо головного виду діяльності з обов'язковим врахуванням особливостей професійної галузі і оглядовою подачею матеріалів з інших видів діяльності для усвідомлення ролі своєї діяльності у межах всіх видів галузевої діяльності.

Ще одним із способів селективної підготовки є видача різних завдань та спільних проектів – розробка дипломів які включають всі аспекти професійної діяльності – пошук та аналіз інформації, наукові дослідження, проектування, керування готовою технологією, керування всіма учасниками проекту, комунікацію з викладачами та іншими учнями, представлення проекту (продукту). При цьому кожен з учасників повинен відповідати за ту сферу діяльності, в якій він планує в подальшому працювати.

Досвід використання цих підходів на практиці показав, що не дивлячись на необхідність розподілу навчальних груп на декілька потоків та зменшення кількості студентів у потоках, за рахунок підвищення ефективності навчання сумарні затрати часу на викладання зменшуються, а якість навчання зростає.

Література

1. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / за заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : К.І.С., 2004. – 112 с.

2. Чинники успішного працевлаштування за фахом : навчальний посібник / колектив авторів [заг. редакція О.І. Драган]. – К. :Кафедра, 2014. – 308 с. ISBN 978-966-2705-76-8

УДК 159.9(072)

*В.Г. Книгавко, О.В. Зайцева, М.А. Бондаренко, Н.С. Пономаренко,
Л.В. Батюк, О.П. Мещеракова*

*Харківський національний медичний університет
м. Харків*

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ТРУДНОЩІВ АДАПТАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ДО НАВЧАННЯ У ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ МЕДИЧНОЇ ТА БІОЛОГІЧНОЇ ФІЗИКИ І МЕДИЧНОЇ ІНФОРМАТИКИ

bondaren.koma3007@gmail.com

Важливою подією в житті Харківського національного медичного університету стало створення Науко-навчального інституту підготовки іноземних громадян, що є безумовним визнанням результатів освіти в нашому університеті на державному й міжнародному рівнях. Це обумовлює необхідність вдосконалення існуючих технологій організації навчального процесу, спрямованих на підвищення якості вищої освіти, а, з іншого боку, це поставило перед викладачами, що працюють з іноземними студентами, нові вимоги та накреслили шляхи їх самовдосконалення.

На кафедрі медичної та біологічної фізики і медичної інформатики іноземні студенти (V факультет – російськомовні, VI, VII факультети – англomовні) за тією ж самою програмою, що і вітчизняні студенти, вивчають дві дисципліни – «Медична та біологічна фізика» на першому курсі та «Медична інформатика» на другому курсі. Тривалий час роботи викладачів з іноземними студентами дав можливість для нашої кафедри накопичити як певний досвід структурованого, послідовного викладання дисциплін відповідно до Європейської кредитної трансферної системи освіти, так і шляхи вирішення труднощів адаптаційних процесів, яких іноземні студенти особливо гостро зазнають у перший рік перебування в новій для них країні.

Серед різних видів труднощів (психофізіологічні, соціокультурні тощо) найважливішими для нас є навчально-пізнавальні, які пов'язані з недостатньою мовною підготовкою; подолання різниць у системах освіти; адаптація до нових вимог у контролі знань; організація індивідуального навчального процесу, пов'язаного з саморозвитком особистості, набуттям навичок самостійної роботи.

Суттєвою допомогою в подоланні цих труднощів стали розробка та видання в поточному році викладачами кафедри для іноземних англomовних та російськомовних студентів першого курсу адаптованого підручника з дисципліни «Медична та біологічна фізика» (Медицинская и биологическая физика. Адаптированный учебник для иностранных русскоязычных студентов/ под ред. В.Г. Книгавко. – Харьков: ХНМУ, 2017. – 262 с.), тлумачних словників